

Формирање заједнице српских општина и примена Бриселског споразума је темељни елемент дијалога Београда и Приштине, САД очекују да ће то питање у потпуности бити спроведено, рекао је у интервјуу за Танјуг помоћник секретара Бироа за европске и евроазијске послове Стејт департмента Џејмс О'Брајан, коментаришући ранију констатацију да је један од услова за чланство Приштине у Савету Европе оснивање ЗСО, као и да ли ће САД извршити притисак на Приштину да се она формира.

Амерички дипломата истиче да он на то гледа у једном ширем контексту и сматра да је Бриселски споразум, који предвиђа формирање ЗСО, био важан инструмент који је дотакао нерешене проблеме Београда и Приштине.

"Дијалог је успостављен као начин да се реше проблеми, као што мислим да се сада догађа по питању употребе динара о којем се може разговарати. ЗСО је темељни елемент дијалога и Бриселског споразума", рекао је он.

Суштинско питање је, истиче, како Срби који живе на КиМ могу да знају да су тамо пуноправни грађани, али и да одржавају везе једни са другим и то је циљ ЗСО.

"Очекујемо да ће то бити у потпуности спроведено", рекао је О'Брајан.

Исти приступ САД и Европе по питању признања тзв. Косова

Поводом преговарачког оквира за Србију у који су, упркос противљењу Београда, укључени споразуми у Бриселу и Охриду, он је оценио да између Сједињених Америчких Држава, које говоре о нормализацији односа Београда и Приштине, и Немачке и Француске које помињу дефакто признање, не постоји суштинска разлика у приступу.

"Мислим да користим обе фразе на неки начин и нисам сигуран да постоји разлика. Нема разлике у приступу. Мислим да је прави разговор увек оно што прво треба да се уради и мислим да ће са предстојећим планом раста, који ће, мислим, бити урађен за неколико недеља, а затим и оквиром за почетак преговора за неке земље и наставак преговора са Србијом, бити јасније који елементи треба да се ураде и којим редоследом", истакао је О'Брајан и додао да очекује да ће овдашње власти учине споразуме одрживим и делотворним.

"Реч је о томе да грађани могу да воде своје животе, да имају посао, да се крећу и путују. То је окружење које покушавамо да створимо", рекао је помоћник државног секретара САД за Европу и Евроазију.

Приштина довела себе у опасност

Када је у питању предлог за чланство тзв. Косова у Савет Европе О'Брајан наглашава да САД нису чланица те међународне институције, те да самим тим не одлучују о том питању, али да је Приштина неиспуњавањем својих међународних обавеза довела у опасност нешто што би, како је рекао, требало да буде јасан циљ за све.

Према његовим речима, важно је омогућити грађанима да могу да живе и напредују и да уживају пуна права, као и да остварују везе једни са другима.

"Дугорочно гледано, чланство Косова у Савету Европе ће помоћи у томе. Да бисмо тамо стигли, морамо да видимо да Косово испуњава своја обећања. И то ће бити заиста важан елемент. Државе које гласају о томе морају донети тешку одлуку. Влада Косова ту одлуку може учинити много лакшом ако само уради оно што је обећала у Бриселу пре много година", оценио је О'Брајан.

На питање да ли САД могу да утичу на Владу у Приштини да коначно олакша живот Срба на Косову и Метохији, с обзиром да и после петог састанка у Бриселу о употреби динара на КиМ није дошло до договора иако у Европској унији кажу да је предлог Београда конструктиван, О'Брајан наводи да САД желе да виде да то питање буде решено на начин који људима даје сигурност.

"Када је ова идеја први пут предложена у јануару, моје прво питање косовским властима је било како ћете да се постарате да пензионери и породице буду у могућности да плаћају робу, кирију, рачуне за струју. Са косовске стране су то објаснили као низ техничких и политичких одлука о спољним банкарским и валутним питањима. Мислим да је од виталног значаја да пронађемо решење које ће омогућити Србима на Косову, да добију своје пензије, плате и да могу да живе нормалним животом", навео је О'Брајан.

Он је додао да је важно да је дијалог оквир у коме се расправља о овом питању.

"И уверен сам да ћемо наћи право решење. Важно је да наставимо да радимо на томе кроз дијалог", рекао је О'Брајан.

Амерички званичник додаје да је за САД важно и партнерство са Београдом и оно са Приштином.

"Свако од њих има однос са Бриселом и европским институцијама, тако да је придржавање сопствених обавеза у томе веома важан елемент. И мислим да је права корист од договора постигнутог у Охриду прошле године то што је свака страна јасно ставила до знања да ће испунити обавезу према Бриселу без обзира на другу", рекао је О'Брајан.

На питање о стању демократије на КиМ, имајући у виду да општине воде људи који не представљају већинско становништво, О'Брајан је рекао да је реч о питању избора градоначелника на којима српска страна није желела да учествује, због чега, како је навео, сада имамо градоначелнике који не заступају Србе.

"Желимо да Срби имају одговарајућу заступљеност на демократским изборима. Волео бих када би сви учествовали на сваким изборима. Овде је право питање да ли је више демократски да Срби буду у потпуности заступљени или да се повинују резултатима веома ограничених избора од пре неколико година. Са вероватним неуспехом гласања о опозиву градоначелника, мислим да ћемо се сада суочити са тим питањем", рекао је О'Брајан.

На питање да ли ће САД попунити "простор" након именованја специјалног изасланика ЕУ за дијалог Београда и Приштине, Мирослава Лајчака за новог амбасадора ЕУ у Швајцарској и предстојећих избора за Европски парламент, О'Брајан је истакао да ће Лајчак наставити рад на дијалогу и ту неће бити празнине.

"Ми ћемо наставити тесно да сарађујемо са ЕУ о овим питањима и у наредном периоду. Чак и када је реч о питању динара, иако свака страна осећа ограничења, до многих практичних решења се може доћи само дијалогом и он ће бити настављен", поручио је америчких званичник.

О новој влади Србије

На питање каква очекивања има од нове владе Србије, која би према најавама ускоро требало да буде формирана, О'Брајан наводи да Вашингтон са свим својим партнерима решава и тешка и лака питања, да то ради са садашњом владом, а да очекује да ће тако наставити и са будућом.

"То је примарно очекивање. Посебно се бавимо питањима регионалне безбедности, глобалне безбедности, глобалне трговине, као и регионалне интеграције. Уколико бих имао посебна очекивања, то је да ћемо имати пуну агенду и да ћемо помоћу ње радити и

на питањима о којима се слажемо и на онима са којима се не слажемо. И то је у реду, јер то је оно што чини партнерство", рекао је О'Брајан.

На питање да ли Вашингтон планира да успостави стратешко партнерство са Београдом, с обзиром да САД постају један од најважнијих партнера Србије, О'Брајан каже да мисли да је све што две земље раде, стратешко.

"Европа неће бити цела и слободна све док Западни Балкан не буде део Европе и не буде демократски, одржив и потпуно способан да се ангажује. То је наш интерес, стратешки интерес. Србија је невероватно важан део региона, не само историјски, већ сада и економски. И зато ћемо радити са Владом Србије како би видели да је то пут којим Србија иде", навео је О'Брајан.

План раста за Западни Балкан прилика за Србију

Када је реч о Плану раста за Западни Балкан и питању да ли ће бити новца за Србију и остале земље региона већ ове године, О'Брајан каже да би пре тога требало говорити о погодностима које ће тај план донети обичним људима и привредницима.

"ЕУ говори о четири слободе - људи, робе, услуга и капитала. И то је основа свих економских успеха ЕУ. План раста је прилика да се Србија и друге земље региона интегришу не само једна са другом, већ и у јединствено тржиште. То је оно што је деценијама подстакло раст прихода и пословни раст у ЕУ", рекао је О'Брајан.

Он је појаснио да План раста предвиђа неопходне реформе које ће омогућити прекогранични рад и довести до стварних промена и олакшања у раду компанија.

О'Брајан је навео два позитивна аспекта која ће настати применом Плана раста.

"Један је смањење накнада које банке наплаћују приликом преноса новца. Уколико

водите посао и желите да пребаците новац да бисте купили производ или платили раднике у другој земљи, то вас сада може коштати осам одсто. То ће се свести на просек ЕУ, који је упола мањи", рекао је О'Брајан и навео да је циљ да се та догоди већ ове године.

Као други пример, О'Брајан наводи смањење времена за транспорт робе преко границе и додаје да ће се на тај начин укинути редови камиона на граничним прелазима.

О'Брајан истиче да је План раста за Западни Балкан програм ЕУ и да САД не одлучује о његовим условима, али додаје да Вашингтон верује да је будућност Србије и региона у ЕУ.

"У ЕУ се налазе практично све значајне економске прилике. Знам да су САД водеће извозно тржиште за одређене српске робе и услуге, али Србија је овде у Европи и треба да буде део тог тржишта. То снажно подржавамо и очекујемо да ће српске власти учинити оно што је потребно да помогну предузећима у Србији да буду у могућности да на фер основи учествују на том тржишту", рекао је О'Брајан.

(Танјуг)